

nek alakjába kívántam sűríteni, olyan formába tehát, mely zuhanni vágyik.

Kísér'ék szeretettel e fölemelő, súlyos zuhanást.

Utasi Csaba

BEHOZATALI KÖNYV — KÖZÖNSÉGES ÁRUCIKK. Az UNESCO egyik alapokmánya többek között kimondja, hogy a könyvet az országok közötti forgalomban vámmentessé kell tenni. A tagállamok többsége tiszteletben is tartja az alapokmányt. Sajnos, mi azok közé a kevesek közé tartozunk, akik megfélemezünk erről az egyezményről. A legújabb vámtörvény pedig nemcsak hogy nem törli a kalózámat, hanem a könyvet a közönséges áru szintjére fokozza le — írja nem kis felháborodással napilapunkban Dancsó Jenő, a Forum könyvterjesztő osztályának vezetője.

A cikkíró a továbbiakban elmondja, hogy az eddigi „vámmentesség” a behozatali könyvet 140%-kal drágította, mert a vámhatóságok ekkora „kezelési költséget” számítottak föl. Az úvidéki Forum esetében ez évi 300 000 dinárt jelentett. A könyvbehozattal foglalkozó vállalatok többször is kérték az álcázott vám törlését, de ahelyett, hogy rendezték volna a helyzetet, a Szövetségi Végrehajtó Tanács a könyvet közönséges kereskedelmi áruvá nyilvánította, s most még nagyobb vámot vet ki rá.

Az említett cikk figyelmeztet arra, hogy a törvényhozó figyelmen kívül hagyta a JKSZ KB Elnöksége Végrehajtó Bizottságának múlt év júniusi tanácskozásán hozott határozatát, miszerint a könyv kivételes társadalmi jelentőségű áru, s ezért előnyöket kell élveznie. Azt sem vették figyelembe, hogy ezzel az intézkedéssel elsősorban és legérzékenyebben a nemzetiségi könyvellátást sújtják.

— Tudvalevő, hogy a nemzetiségeknek alkotmány adta joguk van a mű-

velődésre, mégpedig anyanyelvükön, beleértve a könyv széles választékának használatát is — írja Dancsó. Mivel az aránylag kis lélekszám miatt nem lenne célszerű és nincs is lehetőség minden könyvet saját erővel kiadni, behozattal kell pótolni a kiadói tevékenységet... Helytelen lenne a művelődni vágyó nemzetiségi olvasót vámmilletékekkel büntetni.

A belgrádi NIN is terjedelmes kommentárban foglalkozik e nem kis felháborodást keltett intézkedéssel, arra alapozva, hogy az SZVT határozata nem egyeztethető össze a JKSZ-nak 1985-ig szóló hosszú lejáratú fejlesztési tervének célkitűzéseivel. Az új vámmilletékek bevezetése miatt a köztársasági és tartományi művelődésügyi titkárok is szót emeltek, minekután a behozatali könyv ügye a Szövetségi Képviselőház elé került.

SÁFRÁNY IMRE ÉS BOGOMIL KARLAVARIS A NAGYAPÁTI KUKAC PÉTER-DÍJ NYERTESE. Az 1975-ös Nagyapáti Kukac Péter Képzőművészeti Díjat ezúttal Sáfrány Imrénének és Bogomil Karlavarisnak ítélték oda. Mindketten a vajdasági képzőművészet, a képzőművészeti nevelés és a képzőművészeti kultúra fejlesztése és népszerűsítése terén elért eredményeikért érdemelték ki ezt az elismerést.

Ács József kritikus méltatásában Sáfrányról megállapítja, hogy „1950-től, a művészeti szabadság első pillanatától kezdve kivette részét a modern művészet háború utáni újjászületésében. A merészség, a spontán és színes kifejezőmód szükséges volt az akkori művészeti élet indulásához. Huszonöt év után úgy mondjuk, hogy nem volt az akadémiai örökség és a leíró, adatszzerű, kicsinyes utánzás súlyával terhelt. Sáfrány munkáiban természetes, elfogulatlan öröm és életkedv nyilvánul meg, bátor, ugyanakkor lírai melegség

és nagy leleményesség párosult nála. Ez jelenti művei érzelmi és értelmi alapját... Stílusa szerint legközelebb a fauve-izmushoz áll, de sáfrányosan találékony változatában. Annak idején meglepő volt a pedantériához szokott környezetünkben ez a művészethez való »nemtörődöm hozzáállás«. Az »esendő anyag« a szellemnek engedelmességet, és Sáfrány művészetében arra az inasra hasonlított, aki mestere távollétében kiszabadítja a szellemeket, s játszani tud velük.”

Bogomil Karlavaris elsősorban a képzőművészeti pedagógia terén ért el szép eredményeket. A képzőművészeti módszertan első doktora az országban.

„Karlavaris tájkép- és városrészfestéssel foglalkozik. A mai eliparosított tájat festi, s ezen keresztül az ipari társadalom elidegenedett szellemét, viszonyait fejezi ki. Művészeti racionális alapokból indul ki, és mediterrán jellegű. Képeiben az egzisztenciális érzelmi, rideg viszonyai hangulatilag jutnak kifejezésre” — állapítja meg róla a kritikus.

PEDAGÓGUSTALÁLKOZÓK VAJDASÁG-SZERTE. Immár hagyományossá váltak Vajdaságban a pedagógusok évi találkozói. Az idén is egy tucatnyi oktatáspolitikai, politikai és szakmai-módszertani szeminárium volt. Január 27-e és 29-e között Újvidéken megrendezték a pedagógusok második nagygyűlését, ahol főleg észmei-politikai kérdésekről és az oktatás marxi megalapozottságáról, valamint a több nemzetiségű Vajdaság fiataljainak közösségi szellemben történő neveléséről tartottak előadásokat a Szerb Szocialista Köztársaság és Vajdaság kimagasló társadalompolitikai és oktatásügyi dolgozói. Számos városban megtartott szeminárium foglalkozott oktatásügyi reformunk első eredményeivel és nevelésügyünk marxista áthatottságával. Szabadkán a magyar, Újvidé-

ken és Zrenjaninban a szerbhorvát, Kisačon és Padinán a szlovák, Versecen a román, Keresztúron pedig a ruszin nyelvszakos tanárok az anyanyelvtanítás kérdéseiről tanácskoztak. Tanfolyamot rendeztek továbbá a matematikát, történelmet és biológiát valamint a marxizmust és öngazgatási szocializmust tanító általános és középiskolai pedagógusok számára is.

NOVEKSZIK FILMEXPORTUNK.

A Jugoszlavija Filmügynökség nemrég közzétett adatai szerint a hazai játék- és rövidfilmek kivitelének az értéke 1975-ben meghaladta a 2 millió dinárt. Az üzleti siker elsősorban a *Sutjeska* című produkciónak köszönhető: a bevételnek mintegy fele Stipe Delić filmjének eladásából származik.

A *Sutjeskát* leszámítva is a tavalyelőttihez képest 21%-kal növekedett a kivitel. Már évek óta nem fordult elő, hogy a filmexport értéke meghaladta az 1 millió dollárt.

Az újabb filmek közül a legkelendőbb Žika Mitrović *Užicei Köztársaság*, Vladimir Tadelj *A mi utcánk Hitlerre*, France Štiglic *Mese a jó emberekről*, Jovan Randić *A fiú és a hegedű*, Mirhat Mutapčić *Dr. Mladen* és Tori Janković *A vörös föld* című műve volt.

Nyugaton tovább csökken az érdeklődés filmjeink iránt, úgyhogy a konvertibilis és a nem konvertibilis valutáért eladott produkciók értékének az aránya 50:50. Tavaly ez az arány 55:45 volt. Az eladott filmek 42%-át a szocialista országok, 22%-át a nyugat-európai, 20%-át pedig az észak-amerikai országok vásárolták meg. Filmexportunk 16%-a ment Ázsiába, 6%-a Afrikába, 3%-a Ausztráliába, 1%-a pedig Latin-Amerikába.

Az eladott játék- és rövidfilmek aránya nem változott, továbbra is 74:26 a játékfilmek javára. A rövidfilmek vásárlói között egyre több a

nyugat-európai és amerikai iskola, egyetem, intézmény, különféle klub... tehát gyakoribb a nem üzleti célból történő vásárlás. Rövidfilmjeink legjobb vevője a televízió, főleg a skandináv, elsősorban a svéd, továbbá a nyugat-német, a keletnémet és a svájci stúdiók. Rövidfilmjeink azonban továbbra is nehezen jutnak el a külföldi mozihálózatba.

Az elmúlt évben összesen 18 játékfilm készült az országban, ebből 2 koprodukció, a rövidfilmek száma pedig több mint 100.

MAGYAR—JUGOSZLÁV KULTURÁLIS KAPCSOLATOK. Januárban és február elején számos magyar—jugoszláv vonatkozású jelentős művelődési eseményről értesültünk. Szabadkán megrendezték a miskolci Országos Grafikai Biennálé anyagából válogatott grafikai kiállítást. A 62 művész több mint 100 alkotásából álló tárlattal a magyar grafikusok valójában viszonyozták Vajdaság, Szerbái és Kosovo grafikusainak múlt évi miskolci kiállítását.

Január derekán Szabadkán magyar, Szegeden pedig jugoszláv filmnapokat rendeztek. Az észak-bácskai város kö-

zönsége láthatta Dárday István *Jutalomutazás*, Kovács András *Bekötött szemmel* és Zsombolyai János *Kenguru* című filmjét, Szegeden viszont Veljko Bulajić *Szarajevói merénylet*, Miomir Stamenković *Leány-híd* és France Štiglic *Mese a jó emberekről* című alkotás képviselte a jugoszláv kinematográfiát.

Kecskeméten, Zombor testvérvárosában Milan Konjović festményeinek rendeztek tárlatot. A kiállított alkotások a zombori művészt pályakezdésétől napjainkig kísérik: a 60 festményt úgy válogatták, hogy az a festő életművét prezentálja. Baja után Kecskemét a másik magyarországi város, ahová e tárlat eljutott.

VAJIDASÁGI MUNKÁSÍRÓK IRODALMI ESTJE. E számunk utolsó sorainak nyomdába adása napján — február 16-án — Szabadkán az Életjel irodalmi újság és az újvidéki Dolgozók hetilap szerkesztősége megrendezte a vajdasági munkásírók irodalmi estjét. Csúszo András, Vladimir Djurić, Harasztó Kis Ilona, Lackó Antal, Lajkó Anasztázia, Ivica Manjusov, Menyhart Franciska és Petrovics János olvasta föl alkotását.

B. Gy.